

Universitätsbibliothek Paderborn

Praxis Episcopalis

In Qva Episcoporum Non Tantvm, Eorumqve Vicariorum munus; sed
Parochorum etiam & conscientiarum directorium concernentium casuum
ac dubiorum indies occurrentium Resolvtiones ... quàm brevissimè
continentur

Zerola, Tommaso

Coloniae Agrippinae, 1680

Excommunicationis Causa Formalis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10421

gular. Sacra Congregat. declar. 261. pro-
ur dicam etiam in versicul. moniales, §.
14. Decimosextò fallit, quando publica-
rent Indulgentias, quas à summo do-
mino Papa impetrarent, sine Ordinarii
licentia, sess. 6. cap. 3. de reformat. & sess.
24. capit. 11. de reformat. & declar. sac.
Congregat. 233. Decimosseptimò, quan-
do exempti admitterent ad divina offi-
cia, vel sepelirent excommunicatos ab
ipso Episcopo, Anchar. in ca. Episcopi, n.
3. de privileg. lib. 6. & Abb. in cap. sacris,
num. 7. de sepulchr. Decimo octavò, quan-
do essent executores ultimæ voluntatis,
vel piorum legatorum, Clem. unica de tes-
tament. & ibi gloss. & Abbas. Decimo nonò,
fallit in actu reconventionis, quia
tunc Regulares subsunt ejus judicio, in
quo reconveniunt, gloss. in cap. 2. de mis-
suis petit. & in c. at clericus, in vers. non te-
netur, de judic. nec clericus, sive regularis,
sive secularis potest hoc judicium ter-
giversari, Maran. 4. par. distinct. 6. numer.
53. & infra, etiam si reconventio fiat in
foro ecclesiastico, quia tunc subessent
huic censuræ; & sic vidi praticari Nea-
poli, vide Hostiens. in sum. titul. de statu
monach. de visitatione, num. 8. & 9. ubi
dicit quod ratione delicti, & contractus,
Religiosi subsunt Episcopo. Vigestimò,
quod dictum est, Regulares prærecu-
sus prædictos non posse excommunica-
ri ab Episcopo ratione exemptionis, i-
dem dicendum est de declaratione ex-
communicationis, quia non possunt
per ipsum Episcopum declarari tales,
juxta Extravag. Martini V. Ad evitanda
scandala, nisi per suos judices competen-
tes, cujusmodi non est Episcopus, nisi in

casibus permiffis, in quibus sicut potest
eos excommunicare, ita eosdem decla-
rat tales, Navar. consi. 2. de sent. excom-
muni.

EXCOMMUNIATIONIS CAU-
SA FORMALIS.

PRIMò, regula habetur, in cap. sacro,
cap. contingit, de sent. exc. quod ex-
communicatio pro præteritis non de-
bet fieri, nisi præcedentibus tribus mo-
nitionibus cum suis intervallis, ut una-
quæque monitio habeat biduum, aut
unica pro trina, assignatis sex diebus;
quod si Prælatuſ aliquis inferior Epif-
copo, vel Episcopi Vicarius sine moni-
tionibus istis, & scriptura publica, vel
privata, excommunicaret aliquem, &
nisi justa de causa id ommitteret, esset in-
terdictus ab ingressu Ecclesiæ per men-
sem, & si interim celebraverit ali-
quod divinum officium aliqui ordini
particulariter addictum, erit irregularis,
capit. 1. de sentent. excomm. lib. 6. Navar.
capitulo 27. num. 8. hoc tamen fallit. Pri-
mò, quando periculum esset in mora,
cap. constitutionem, de sentent. excommuni.
lib. 6. quia tunc esset minuendum tem-
pus, nec plus nec minus, nisi quantum
oporteret, Navar. ibidem, num. 10. Hoc
est dubium primum; an interdum pos-
sit prælatuſ excommunicare aliquem
non præmissa aliqua monitione absque
periculo incursionis in pœnam, de qua
suprà? Et respondetur, primò posse,
quando periculum esset in mora, ut ex-
emplificat Soto in 4. sent. dist. 22. q. 1.
art. 2. col. 3. & gloss. in dicto cap. consti-
tutionem

rationem, in *verfi. necessitas*. Secundo, quando Episcopi monitionem parum curarent, Tabien, in *verb. excommunicatione. 2. num. 1.* Tertio, quando latitat reus, seu est contumax, quia tunc posset moveri domi, vel in Curia, *cap. quoniam frequenter, §. porro, ut lue non contest.* & aliis duobus casibus relatis à Covar. in *capitulo, aliamater prima par. §. 9. num. 4.* Quarto, quando fit ad defensionem proprii juris, prout in *cap. dilecto, de sent. ex om. libro. 6.* & ibi Joann. And. Gem. Fran. Lupus, *allegat. 73.* Feln. in *d. c. sacro, c. 1. 2.* Dec. in *c. reprehensibilis, colum. 2. de appellat.* & Capyc. ex Inn. in *capitu. dilectus. de pœnis, dicit*, quod quis non debet esse iudex in sua causa, nisi turbetur ejus iurisd. *Decis. 124. numer. 11.* licet Covar. *loc. cit. numero 6. ver. hinc denique.* dicat, præmittendam esse saltem aliquam monitionem, nisi argens necessitas adesset, prout supra, & quod diximus in ferenda excommunicatione, idè in declarando aliquem incidisse in eam, Covar. *loc. cit. num. 5. in fine.* Ratio, quia declaratio debet fieri citata parte, prout dicam in *verbo privatio, §. 5. & 6.* Navar. *loc. cit.* nam est citanda pars, tam in excommunicatione, quam in declaratione, dato termino ad allegandum, quia est de jure naturali, *Clem. fin. §. ceterum, de iud. Symanc. de Cath. institut. titul. 17. nu. 53. & infra. Maran. 6. par. titul. de citat. num. 3.* nec per Papam sanatur defectus citationis, quia est de jure naturali, & Divino, Abb. in *cap. 1. de caus. possess. & prop. Gom. tracta. utrius. sign. fol. 90. colu. 2.* & ideo animadvertere debent locorum Ordinarii in ferendis excom-

municationibus, non præmissa aliqua monitione, quia est contra præceptum Domini, jubentis prius corrigi proximum, & postea dici Ecclesiæ, & inde haberi tanquam ethnicum, & publicanum, *Matth. cap. 18.* Deus etiam citavit Adam, *Genes. 2.* vide Innoc. in *capite ex parte, numero 3. de ver. signifi.* Quinto, in notorijs interdum omituntur monitiones, prout in *capit. 1.* & ibi Abb. Anton. & Dec. *de judic. & cal. lud. §. ipse verò, de cler. excommun. celebran.* Sexto an possit quis excommunicari sine personali citatione? Respondetur quòd sic, *Clar. questio. 31. ver. dicitur est,* & hoc quando lateret, & se absentaret ad partes longinquas, & citat Lanfran. in *sua pract. rub. de citat. nu. 22.* Vide omninò Gem. in *ca. 10. versum dicit, de offi. deleg. lib. 6.* ubi ex Hostiens. Innocent. Papa & alijs confirmat, quòd quando periculum esset in mora, posset excommunicare, & declarare excommunicatum, non præmissa etiam unica monitione, vel quando sufficit una, vel quando adest certitudo delinquendi, & alia, pro practica.

Secundum dubium, an posset quis declarari excommunicatus, absque eo, quod incurreret excommunicationem, & videtur quòd non, *c. pastoralis, §. verum, de appel. per text. c. cum secundum leges, de hares. lib. 6.* & Gom. in *c. 1. num. 5. & 6. de referip. lib. 6.* Covar. *loc. citat.* Ratio est, quia declaratio pœnæ præsupponit incursionem pœnæ, Ad hoc responderetur primò, quòd si constet Ordinario, illum non incurrisse, non debet eum declarare, quia committeret mendaciū

perniciosum, infamando proximum, quod est peccatum mortale, grave, & teneretur ad restitutionem famæ, per dictum D. Tho. 2. 2. *quest.* 73. Rich. *lib. quarto sentent. distinct.* 15. *qu.* de restitut. Adrian. 4. *sent. eod. tract.* Sot. *eod. lib. distinct.* 15. *quest.* 2. Major *eod. ex libro & distinct.* *quest.* 77. D. Ant. 2. *par. titulo 2. capitulo 2. §. 3. tertio*, Sylv. *in verbo, detractio*, Dico secundò, quod si Ordinario constet illum incidisse, potest illum citare, & in contumacia declarare, licet re vera ille non inciderit, gloss. *in caput. litteræ, in verbo, nunciari, de sentent. excommun. lib. 6.* Covar. *loc. citato §. 3. num.* 1. ubi tam gloss. quàm ipse, faciunt hoc enthymema: Est aliquis denunciatus excommunicatus; ergo est excommunicatus? non valet consequentia, quia non est antecedens necessarium, sed contingens: verum si ad merita cautè reperiretur illum non incurrisse, ut, quia habebat jus, vel prætendebat tale, debet Ordinarius decretare, illum non incidisse; & ita est notandum pro practica quotidiana: nam sæpe locorum Ordinarii solent declarare excommunicatos aliquos, eosque interdum Papali excommunicatione, ut usurpantes bona Ecclesiarum, per *ca. 11. sess. 22. Concil. Trident.* vel propter quid simile; tamen qui hoc faciunt, interdum prætendunt hoc facere aliquo jure, & colorato titulo, & incursum causæ invenitur ita esse, tunc debet per sententiam diei, non incidisse, & hoc probatur ex illa gl. & Covar. *loc. cit.* ubi dicit hanc excommunicationem declaratoriam, tunc potius esse dilatoriam, quàm peremptoriam. Vide Gem. *in 6.*

1. *§. si quid, il 2. ver. nunquid autem sufficit, de excep. l. 6.* ubi disputat hoc, an sit bona probatio in excipiente, quod talis sit denunciatus, an sit necesse probare etiam excommunicationem, quod nota succedente casu pro practica.

Tertium dubium, quibus casibus teneamur evitare excommunicatum? Navar. *c. 27. num. 35. notab. 3.* dicit, quod in tribus, Primò, quando est notoriè excommunicatus manifestus; secundò, publicus percussor clerici, tertio, publicè denunciatus: tamen contraria opinio est magis vera, quòd solum in duobus casibus, quando est publicus percussor clerici, & publicè denunciatus, ista est Soto 4. *sent. dist. 1. q. 5. art. 6. col. 10.* Covar. *loc. citato. par. 1. §. 2. num. 7.* & *infra*, est communis opinio moderòrum: hinc fit, quòd sciens aliquem esse excommunicatum, sed non his duobus casibus, non tenetur illum evitare, Soto *eo. lib. 18. dist. 9. 3. ar. 3. colum. 2.* & *dist. 22. q. 1. ar. 4. col. 2.* & Abb. *in c. nihil, numer. 11.* & *infra, de elect.* & hoc ampliatur. Primo; etiamsi sciret illum esse hæreticum, sed nondum condemnatum, sive denunciatum, quia statim ac est condemnatus, censetur nominatim excommunicatus. Soto *eo. lib. distinct. 22. quest. 1. art. 4. colum. 2.* & licet nondum sit condemnatus, esset tamen excommunicatus, quia omnes hæretici, & dubii in fide, sunt excommunicati, *cap. excommunicamus, il. 1. c. ad abolendam, de hæret. Abb. in c. si verè, numer. 5. de sent. excommun.*

Quartum dubium, quando quis di-

Bb 2

catur

tur denunciatus, Covar. loc. cit. num. 8. dicit, quod ille, qui proprio nomine expresso hac notatur censura, aut aliquot appositis signis, quæ certè, & absque ullo dubio eum qui excommunicatur, significant, & demonstrent accedente denuntiatione, tex. in l. nominatim. ff. de condit. & demonstr. & hoc facit, quod etiam si adsit fama publica, etiam si excommunicatio duobus testib. probari posset, etiam si sit speciatim & nominatim excommunicatus, etiam si ipse palàm fateretur, se esse excommunicatum, etiam si per sententiam, & similia argumenta, non teneremur eum evitare. Ratio est, quia est necessaria denuntiat'io, Covar. loc. cit. nu. 7. & Soto eo loco. Et ratio rationis est, quia sumus in pœnalibus, ubi strictissime est facienda interpretatio, & est favorabilis respectu animarum.

Quintum dubium, quis dicatur notorius, si ve publicus percussor clerici, ad hoc, ut evitare eum teneamur? Responderetur, non sufficere ad hoc ut sit notorium juris quod esset, si quis confiteretur in iudicio, se verberasse clericum, vel per sententiam decretaretur, esse talem, aut per similia argumenta, capit. per vos, de cohabit. cler. & sim. sed est necessarium, ut sit notorium facti per evidentiam opetis, i. ut videatur, quando quis verberat clericum, ita ut nulla possit tergiversatione celari, Covar. loc. cit. numer. 9. in fi. Sylv. in ver. notorium, 1. & idè Navar. describens notorium hoc, dicit, quod est illud, quod nititur scientia majoris partis, orta à scientibus cap. 21. in no. 20. no. 10. & illa est vera scien-

tia, quæ est per rei evidentiam, Arist. in 1. Poster. D. Thom. par. 2. & idè Gloss. & Arch. in c. de manifesta, 2. quæst. 1. dicunt, quod notorium est quod habet evidentiam in se, quia videri potest; hinc fit, quod Concil. Constant. & Martinus V. dixit notorium, & non publicum, seu manifestum, quia ista duo non dicunt evidentiam, sicut notorium, Navar. loc. cit. & Gem. in c. Rom, 9. si autem, not. 3. dicit confessionem non inducere notorium, nec manifestum, licet interdum sint synonyma, prout tex. in c. ab eo, & ibi gl. in ver. manifestum, & Gem. 2. ibi not. 1. de elect. lib. 6. & gl. in c. de ver. signif. eod. lib.

Sextum dubium, quodnam dicatur notorium, & quot personæ ad hoc requirantur: Sylv. l. cit. §. 4. dicit, quod ad minus sex personæ hoc faciunt notorium; Navar. cap. 25. nu. 73. dicit hoc verum esse, quando illi sex essent major pars populi, adè quod requiritur, ut percussor fuerit vitus saltem à sex; & placet mihi ista opinio, quia si secus esset, in una civitate opus esset, ut mille personæ viderent aliquem verberantem alium, quod non potest esse, & illi, qui hoc nescirent, excusarentur ignorantia; ergo sufficit, quod saltem hoc sciant sex, quia satis potest dici notorium quod factum est coram oculis sex personarum, & in his duobus tantum casibus habet locum ille versus, Os, orare, vale, communitio, mensa negatur. Cætera de hac materia, vide apud Covar. loc. cit. Navar. c. 27. eod. loco. Soto. 4. sent. dist. 22. q. 1. art. 4. per totum. Sed notandum est primò, quod Concil. non dat

dat aliquem favorem ipsis excommunicatis, quia ipsi non possunt cum alijs conversari, nec intra, nec extra divina, nec inter ipsosinet excommunicatos, & Abb. in cap. illud, numero 7. de cler. excomm. celeb. in cap. nulli. n. 3. de sent. excomm. & gl. in c. devotam, 28. q. 1. Sum. Sacram. tract. de excomm. q. 13. § 14. Navar. loc. cit. n. 35. Secundò, quòd excommunicatis in his duobus casibus non possumus conferre sacramenta, quia hoc est de jure divino, loc. cit. nam aliud est cum illis conversari, & aliud eis sacramenta conferre, & Cov. l. cit. in initio. Tertio, quòd possumus cum illis conversari intra, & extra divina, & excommunicatio durat etiam post mortem, Abb. in c. ad hac, num. 2. de privileg. Extravag. Martini V. extenditur ad suspensos, & inter dictos, nominatim declaratos, Navar. in c. 1. § labores, numero 14. de penit. dist. 7.

Septimò dubium, & est casus practica-bilis, quotidie excommunicatur quis à suo Episcopo, justè appellat ad Metropolitanum, an possunt alij cum ipso, & ipse cum alijs conversari, durante appellatione? Ad hoc videtur primò textus in cap. 2. de sent. excomm. lib. 6. ubi dicitur, quòd dum agit aliqua in judicio ut actor, evitetur in omnibus, si ut reus, non: per cap. intelleximus, de judicio. idem in cap. si Episcopus, 11. quast. 3. Navar. loc. citat. n. 23. Sylvest. in verbo excommunicat. 3. num. 1. § 12. Gom. in cap. si annum, num. 27. de judicio lib. 6. § in capit. 1. numero 16. § 17. de rescript. eod. libr. tamen in alijs potest practicare pendente causæ cognitione, & hoc quando ipse appellans prætenderet se fuisse excommunicatum, vel ante ap-

pellationem, vel excommunicatio continet intolerabilem errorem. Dico secundo, quòd sicut ipse potest conversari in dictis supra, sic & alij cum ipso, quia contrariorum eadem est disciplina, octavo Physicorum. Tertio dico, quòd si interim celebrat, non efficitur irregularis, ut quia dubitabat de valore excommunicationis, vel de appellatione confidit. gloss. in dict. cap. in ver. in offic. Navar. cap. 23. n. num. 104. vide Abb. in cap. 2. n. 6. ut lit. penden. Dico quartò, quòd si postea per sententiam judicis ad quem, dicitur malè appellatum, & benè judicatum, non ideo esset irregularis, Navar. loc. cit. ex Pannor. & Fel. quos citat, facit caput penult. de cler. excomm. ministr. Sylvest. in verbo irregularitas, num. 15. § 13. Covar. loc. cit. § 3. numero 9. gloss. in cap. solet, de senten. excomm. lib. 6. Navar. in cap. si quis autem, numero 8. de penit. dist. 7.

Octavum dubium, excommunicatus potest multa facere, quæ sunt facti, & extra judicialia, prout varijs locis tractant Doctores, licet peccent mortaliter, prout dixi supra, Primò, acceptat beneficium sibi collatum, ut dixi in verbo beneficium, § 6. dub. 3. Secundò, præsentat ad jus patronatus, si est laicus, & tenet præsentatio, ut dixi loc. cit. Tertio, contrahit matrimonium, cap. signifi. de sponsal. Quartò, facit professionem in religione, Covar. de spons. 2. par. cap. 6. num. 3. Quintò, potest fieri monachus. Sextò, potest capere possessionem beneficii, Selva tract. de ben. 3. par. q. 4. n. 12. & 15. Septimò, potest confiteri peccata sua, & valet confessio ejus, juxta notata per Navar. cap. 9

numero 3. Soto. 4. sent. distinct. 22. quest. 1. art. 1. Artil. in ver. Absolutio, num. 5. & verb. confessio, num. 11. Cajet. in sum. in ver. absolutio, 3. Octavo, emit, & vendit, Cov. variar. resolut. lib. ... num. ... Nonò, impetrat pro alio rescriptum, Gom. in capite 1. numero 34. de rescript. lib. 6. Decimò, & pro se & pro alio impetrat absolutionem, & commissionem appellationis, idem ibidem, num. 49. Duodecimò, potest esse in iudicio pro suà defensione, cap. & intelleximus, ibi gloss. de iudic. Decimotertio, potest constituere procuratorem, idem in capite stannum, num. 26. de iudic. lib. 6. Decimoquarto, potest appellare, quamvis excipiat de excommunicatione, & potest prosequi suam appellationem, Abb. in cap. significaverunt, num. 1. de exceptio. Decimoquinto, potest audire concionem in Ecclesia, Abb. in cap. responsio, numero 2. & 3. de sentent. excomm. Ultimò, potest quicquid est facti etiam super spiritualibus, Ioann. de Selva ibidem num. 15. 22. & 24. & in istis habet locum ille versus. *Vile, lex, humile, res ignorata, necesse.* Host. in sum. tit. de recip. §. quis impetr. n. 5. Fel. in c. si de except. decil. Rot. 9. de rescript. in antiquis, Imol. in c. intelleximus de iud. Nav. in c. non dicatis, 12. quest. prima nu. 17. ver. addo 12.

Nonum dubium, non potest esse primò iudex, cap. pia, de except. lib. 6. cap. ad probandum, de sententia, & re iud. gloss. in sum. 36. quest. 9. Bal. in l. 1. col. penult. in fine, & verbo. *unum omisi.* C. de iur. & facti ignor. & sententia eius non valet. Maran. 6. p. tit. de sentent. numero 99. Secundo, nec procurator, cap. fin. de procurat. Maran. 4. par. distinct. 16. numero

42. & cap. post cessionem de probat. Tertio, nec advocatus, cap. decernimus, de sentent. excommunicat. lib. 6. Quarto, impedit executionem sententiae, Guid. Pap. quest. 574. num. 4. & quest. 215. & 329. numero 3. Quintò, an excommunicatus praescribat durante excommunicatione, vide Host. in cap. cum non liceat, de prescript. & in cap. prudentiam, §. de offic. delegat. Guid. Pap. quest. 416. num. 16. Sextò, denique omnia quae notat Navar. cap. 27. numero. 13. usque ad 16. nec dignitates saeculares, nec Ecclesiasticas habere possunt, quia dicuntur impij, & infames, & eis jus denegatur, Tiraq. de utroque retract. §. 1. gloss. 9. numer. 270. & infra. Septimò, nec potest administrare, nec alienare res Ecclesiae, Innoc. in cap. veritatis, num. 1. de dolo, & contum. sed intelligitur, prout in Bulla Martini V. nec si est Notarius, conficere testamentum, nec instrumentum potest, Anch. in cap. decernimus, de sentent. excomm. lib. 6. nec petere restitutionem uxoris (licet iudex ei debeat eam ex officio restituere) nec debitor ei debitum solvere, Abb. in c. nuper, num. 4. & 5. de sententia excommunicat. Octavo, an possit condere testamentum? Vide Abb. in rubric. de testam. numero 4. & 11. multa alia quae potest, & non potest excommunicatus, & quae si fecerit, non tenent, vide apud Adit. quest. 143. Cap. Tolos. Vide multa pro practica quotidiana succedente casu, Gemin. inc. 1. §. si quis, il. 2. v. item in agenda, de except. lib. 6. ubi habet quae potest facere excommunicatus, si est publicus, vel secretus, sive persona publica, vel privata, si actus sunt sacramentales,

les, vel beneficiales, vel temporales, si facit aliqua in commodum suum vel alterius, & quando possit impetrare rescriptum, vel privilegium, tam pro se, quam pro alio, vide eundem Gem. in c. 1. in fin. de rescript. libr. 6. ubi enumerat quindecim casus.

Decimum dubium, circa illud verbum *os*, reliqua vide in Doct. an litteræ etiam prohibeantur? Et respondetur affirmativè, & est communis omnium, Nav. loc. cit. n. 20. Sylv. in ver. excomm. n. 2. Cov. in c. *alma mater*, l. p. §. 2. n. 1. sed an extendatur hoc ad scribentes monialibus cū quibus prohibitum est loqui sub pœna excommunicationis latae sententiæ? & videtur quod non, quia non sunt excommunicatae. Secundò, quia sumus in pœnal. l. *odia*, de reg. jur. l. 6. tamen oppositum est verius, Ratio, quia cui prohibetur loqui, eidem litteræ prohibetur inscribi, imò magis, quia litteræ sunt verba permanentia, verba prolata sunt transeuntia, & flexibilia, Arist. lib. 3. *Perihermenias*, facit c. *si civit. de sent. excomm. lib. 6.* Nec obstat regula, quia quando aliqua lex, seu statutum redderentur frustratoria, c. 1. de usur. l. 6. & eadem ratione prohibetur scribi carceratis, cum quibus prohibitum est loqui, prout *supr. Fel. in c. mulieres*, n. 7. de sent. excomm. l. in l. 1. n. 14. de ver. sig. idem Symanc. de Cath. inst. in II. n. 8. hoc tamen fallit in statuto quo cavetur loqui bannito, non propter hoc prohibetur ne ei scribantur litteræ, Alciat. lib. 1. in princ. n. 22. de ver. sig. secus si sub pœna excommunicationis. Gem. in c. *ubi periculum*, §. *nulli*, nota 3. dicit, quando prohibetur locutio, extenditur ad litteras, & ad nuncios.

Undecimum dubium, an liceat amovere biretum excommunicato, si est dignior, vel si ille amoveat suum? Et videtur quod non, per Doct. citatos; tamen cum ista sint potius urbanitatis, quæ procedunt ex charitate, ut dicit D. Paul. *Salutate ad invicem, & in honore invicem praeventes*, eò vel maximè, si quando amoveret biretum, dicat: Deus te convertat, vel illuminet, vel quid simile, Covar. loc. cit. §. 1. n. 3. Nav. loc. cit. num. 20. nam alioqui esset periculum scandali, maximè, quando excommunicati essent magnates, vel officiales, & hodie quod tanti fit bireti amotio apud nobiles, & ita audivi fuisse practicum Neap. quando fuerunt declarati excommunicati quidam Regii officiales ab Archiepiscopo illius civitatis facit quod dicit Abb. in c. *cum voluntate*, num. 1. de sent. excomm.

Duodecimum dubium, qui semel fuit excommunicatus, semper praesumitur talis, sicut de sent. excomm. c. *qui semel*, & ibi Dyn. & addit. de reg. jur. libr. 6. & ideo excommunicato irregulari, ac etiam cuicumque practico, expedit habere fidem absolutionis obtentæ in foro conscientiae confessario. Nav. *conf. de fide inst.*

Decimum tertium, an detur habitatio, seu absolutio excommunicationis ad cautelam, quando opponitur, prout in cap. 1. de except. libro 6. Respondetur distinguendo cum Anchar. in d. cap. §. *si quis*, n. 9. & processus factus ab excommunicato, valet usque ad sententiam, nisi opponatur, & hoc coram Ordinario, secus coram Auditore, Rota dec. 13. de offic. deleg. decis. 6. de iudic. in noviss. Caputaqu. decis. 318. par. 2.

Deci:

EXCOMMUNICATIONIS CAUSA FORMALIS.

Decimum quartū dubitum, an Prælatus Episcopus inferior, vel Vicarius Episcopi excommunicans, interdicens, vel suspendens aliquem, non servatā formā, *c. sacro. de sent. excomm. & c. i. eo. tit. lib. 6.* cum sit suspensus, & interdictus per mensē, ab ingressu Ecclesiæ, prout *loc. cit.* si interim ingrediens Ecclesiam, ibi audiat sacrum, vel sedeat in choro ut Vicarius, vel Prælatus, recitans divinum officium, vel audit concionem, incurrat irregularitatem? Et videtur primò, quòd non. Ratio est, quia hoc non exerceret actum ordini peculiarem, *gloss. in dict. c. i. ver. sicut prius, & c. si Episcopus in Concilio 11. quest. 3. c. responsò de sent. excom. Na. c. 27. num. 75.* prima opinio est Navar. *loc. cit. num. 244.* dicentis, quòd sic, per *gloss. in Clem. 2. in ver. celebrari, de privileg.* Ratio sua est, quia videtur auctorizare: secunda opinio est Covar. & cujusdam recentioris, dicentium, quòd non nisi in casu, de quo per eum *in c. alma mater, 1. p. §. 6. in ult.* Ratio est, quia audite sacrum, & alia prædicta facere, realiter non sunt ordini actus peculiare, & ista opinio mihi magis placet, sententia verò Nav, & *gloss.* tunc posset verificari, quando esset vera auctorizatio, prout *in cap. ex litteris de excess. pralat. Sil. in ver. homicid. 3. numero 7. Navar. loc. cit. numero 214.* & quando superbia, vel contemptu censurarum sibi juberet Missam celebrari, Covar. *ubi supr. & c. i. de excess. pralat.* hoc ampliatur, etiam si cum pulv'nari, tapeto, vel comitatu, more officialium, nisi prout supra, per rationem prædictam, & hoc accidit in facto, & ita consului, & hoc confirmat Navar, *in cap. 1. §. Sacer-*

dos, num. 13. de pæn. dict. 6. dicit ex mente Inn. *in c. si. de excess. pralat. num. 1.* Prælatum non incurtere irregularitatem per exercitium actorum spiritualium tempore interdicti, nisi quando aliquid alicui ordini peculiariter deputatum exerceret, & Inn. *in cap. cum medicinalis, n. 3. de sent. excomm.* habet regulam generaliam, quòd suspens^o, vel interdict^o, sive excommunicatus, non sit irregularis, nisi exerceat aliquid quòd sit de substantia ordinis, idem Host. *in sum. tit. de dispens. §. sunt autem casus, ver. 14.* & Navar. *Confi. 4. de Cler. excomm. celeb. cætera vide in additionibus magnis, in 2. par. in ver. excommunicatio.*

EXPENSÆ.

Primò, quomodo, & quantum expensarum debeat, & possit condemnare iudex ex officio? Vide Inn. *in c. saepe contingit, num. 2. & 3. de app.*

Secundò, an iudex posset condemnare victum victori in expensis semper, non solum in causa appellationis, sed in prima instantia? Vide Covar. *in pract. q. c. 27. per totum, Bal. in marg. Inn. in ver. expensis. gl. in cap. finem, in ver. expensas, de dolo, & contum. c. calumniam, de pæn. & gloss. in cap. ignorantia de reg. jur. lib. 6. Gom. in quest. 1. colum. 3. & q. 41. de ann. poss. ubi dicit, Rotæ prætorium, etiam in prima instantia condemnare, vide Mar. 6. p. memb. 3. numero 18. Inn. in fine per totum, Bald. ubi suprā, & Addit. ad Dye. in cap. damnum, littera C. de reg. jur. lib. 6.*

Tertiò, ad expensas potest condemnare iudex in secunda instantia, etiam illum